

Yhteenveto ja johtopäätökset

The logo for CAP27, featuring the letters 'CAP' in a stylized font with a green-to-blue gradient, followed by the number '27' in a grey sans-serif font.

Leader-työpaja V
Leader-ryhmien ja kuntien
yhteistyö

Helsinki 17.5.2019

#uusiCAP #CAP27

#maaseutufi #leadersuomi #kehitetäänpaikallisesti

- Työpaja järjestettiin yhteistyössä Maaseutuverkstopalvelujen ja Suomen Kuntaliiton kanssa

Maa- ja metsätalousministeriö

MAASEUTU.FI

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

- Osallistujia yhteensä 50: 1/4 kuntien viranhaltijoita, 1/4 kuntien luottamushenkilöitä, 1/4 Leader-ryhmien työntekijöitä, 1/4 Leader-ryhmien hallitusten jäseniä
- Osallistujia oli kaiken kokoisista kunnista – Espoosta pieniin maaseutukuntiin
- Kutsu lähetettiin kaikkiin Suomen kuntiin ja Leader-ryhmiin sekä MMM:n ja TEM:n yhteiselle Yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen työryhmälle

Leader-ryhmien ja kuntien yhteistyö

- mitä se on ja miten teemme siitä vielä parempaa?

Työpajan tavoite

Nostaa Leaderin ja kuntien yhteistyö uudelle tasolle

Nostaa rahoituskauden valmisteluun

- kuntayhteistyön tärkeimmät teemat
- kuntarahoituksen merkitys

Käydä läpi uuden kauden valmistelun tilanne

Tutustua ainakin 5 uuteen ihmiseen

Työpajan ohjelma

10.00 Aloitus: aihe, tavoite, ohjelma, odotukset

- 1. Leader-ryhmän ja kunnan arjen yhteistyö**
- 2. Kuntastrategiat ja Leader-ryhmän paikallinen kehittämisstrategia**
- 3. Kunnat Leader-ryhmien kumppaneina ja rahoittajina**
- 4. Nuoriso-Leader ym maaseutuohjelman ulkopuoliset kehittämisvälineet sekä muiden EU-rahastojen hyödyntäminen Leader-työssä**

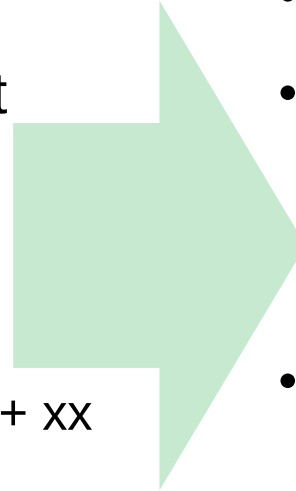
14.30 Lopetus: valmistelun eteneminen ja kotiin viemiset

Työskentelyn taustaksi:

Leader Suomessa 2014-2020 → 2021-2027

- 54 Leader-ryhmää
- Koko Suomen maaseutualueet katettu
- Julkinen rahoitus 300 M€
 - Maaseuturahastosta min 5 %
 - Kuntaraha 20 % könttäsumma + xx
 - Kuntaraha xx-xx € / as

- XX Leader-ryhmää
- Koko Suomi katettu, ml. kaupungit? Maaseutualueet katettu? Vähenevä rahoitus → Vain osa maaseudusta katettu? Vain osa ryhmistä valitaan?
- Julkinen rahoitus xx M€
 - Maaseuturahastosta min 5 %. Komission ehdotuksen mukaan Suomen saanto -15%
 - ESR, EAKR, (EMKR)?
 - Kuntaraha 20 % könttäsumma + xx
 - Kuntaraha xx-xx € / as

I Leader-ryhmän ja kunnan arjen yhteistyö

- Miten viesti kulkee kunta-Leader akselilla?
- Miten Leader näkyy kunnan päätöksenteossa ja arjen työssä?
- Mikä on kunnan rooli Leader-ryhmän toiminnassa?
- Uudet ideat – miten arjen yhteistyötä voisi parantaa?

I Leader-ryhmän ja kunnan arjen yhteistyö – keskeisimmät tulokset

Miten viesti kulkee kunta-Leader akselilla?	Miten Leader näkyy kunnan päätöksenteossa ja arjen työssä?	Mikä on kunnan rooli Leader-ryhmän toiminnassa ja arjen työssä?	Uudet ideat – miten arjen yhteistyötä voisi parantaa?
• Säännöllinen yhteydenpito, tapaamiset kuntapäätäjien kanssa • Leader-ryhmien kuntakierrokset, valtuustokierros • Henkilökohtaiset kontaktit, henkilökemiat tärkeitä, ”oikea henkilö”, persoona	• Pienten kuntien kehittämisen rahoittaja (usein ainoa mahdollinen) sekä elinvoiman ylläpitäjä • Kuntalaina-käytäntö • Leader-strategia kiinteä osa kuntastrategiaa • Yhteiset työryhmät ja hankkeet • Tulosten esittely vuosittain kunnanhallituksessa / valtuustossa	• Strateginen kumppani • Tiedonvälittäjät • Kuntien rahoitus Leaderille, merkitys rahoittajana tärkeä	• Kunnallinen 3. sektorin koordinoija • Strategioiden yhteensovitus • Osallistava budjetointi Leaderilla isommaksi • Kansalaisopiston ”Leaderkurssi”

MITEN VIESTI KULKEE?

EHITTÄMIS-
YHTIÖYHTEISTÖ
KUNNAN KUIN
LEADERIN KANSSA

VALTOUSTO-
KIERROS

WEBINAARI:
HALLITUKSEN
VIESTINTÄ-
KOULUTUS!

ASTEENA: LEADER-
IMIJOIDEN E
TÄIS) KÄYTTÄÄ
HANKESJARGONIA

HENKILÖKOHTAISET
KONTAKTIT

VIESTINNÄSSÄ
HENKILÖ-
KEMIAT
TÄRKEÄÄ.

VOIMUUS HALLI-
NJÄSENTEN
VUORONASSA

NETSIVUT
UUTISKIRJE

KUNTA YHTEY-
HENKILÖ-
TAPAAMISET

SÄÄNNÖLLISET
TAPAAMISET
KUNTA-PÄÄTTÄJÄJEN
KANSSA

MITEN VIESTI KULKEE?

HENKILÖ-
KOHTAAMISET
VIESTINNÄSSÄ
KUNTA - LEADER

Leader-ryhmien
Kuntakierrokse-
X X

SÄÄNNÖLLINEN
YHTEYDENPITO
- TAPAAMISET
- RAPORTOINTI
||| ||| ||| X |||

IX
"OIKEA HENKILÖ"
PERSONA

Kunnanhallituksen
Leader-hallitusedus-
taja kertoo
kuulumiset puolin ja
toisin

Työryhmät
kunta-leader

YHTEIS-
TILAISUDET

• tiedotteet

seutu-yp
päivät

TIEDOTTEET

AGENTIT

KUNNANHALLITUS-
KIERROKSET

II

Kuntastrategiat ja Leader-ryhmän paikallinen strategia Yhteys maakunnan strategioihin

Alustus aiheeseen:
Jarkko Huovinen, Kuntaliitto

Kysymykset

1. Miten Leader-strategian laatimisessa kannattaa hyödyntää kuntastrategioita? Ja päinvastoin?
2. Onko strategioissa ristiriitaa? Esim. minkälaista? Mitä silloin pitäisi tehdä?
3. Tulisiko Leader-strategioiden ja maakunnan erilaisten strategioiden yhteyttä parantaa? Kenen se tulisi tehdä?

II Miten Leader-strategian laatimisessa kannattaa hyödyntää kuntastrategioita ja päinvastoin?

- Leader-ryhmän hallituksessa jokainen huolehtii kolmikannan mukaisesti oman taustayhteisön näkemyksen siirtymiseksi osaksi strategiaa
- Kuntastrategiakonsulttien (FCG) kouluttaminen, siten että strategiatyön prosessikaaviossa tunnistettaisiin muut strategiat ml. Leader
- Strategian valmistelu tehtäisiin raatimaisesti: arvottaisiin raatiin n. 30-50 henkilöä sidosryhmistä
- Leader-strategian ja kuntien strategioiden valmistelussa kannattaa hyödyntää valmista tietoa puolin ja toisin
- Leader-strategia pitäisi paremmin avata ja viestiä kuntiin päin

MITEN LEADER-STRATEGIAN LAATIMISESSA KANNATTAA HYÖDYNTÄÄ KUNTA-STRATEGIOITA? JA PÄINVASTOIN?

- Vuosittainen aluekehittämiskierros: strategioiden jalkautus
- Valmis tieto kannattaa hyödyntää Str. työssä
- alueliden erilaisuus tulee nähdä kuntastrategioissa / leader-strategioissa
→ paikallisuus
- Leaderin kannattaa vahvistaa kuntien strategiaa!
- Kuntastrategiassa kannattaa hyödyntää leaderin keräämiä tietoja toimijoista, aktiiveista ja alueen tarpeista.
- ♥ Yhdistyshjelma? leader, kunta, yhdistykset ⇒ myös yhteistyö & viestintä

- HUOMIOIDAAN PAINOPISTEET JA LAAJENNETAAN NÄKÖKULMAA
- MAANKÄYTÖN HUOHIOIMINEN TOIMENPITEIDEN SUUNNITTELUSSA
- KUNTASTRATEGIAT OVAT LEADER-STRATEGIAN TAUSTA-AINEISTIA
- kuntalaiskokouksissa mukaan leadereita koskevia kysymyksiä.
- Leader-strategia pitäisi paremmin avata ja viestiä kuntaan päin. ♥
- Strategioita pitää myös pystyä seuraamaan.

II Miten Leader-strategian laatimisessa kannattaa hyödyntää kuntastrategioita ja päinvastoin?

LEADER-STRATEGIAN
SSA KANNATTAA HYÖDYNTÄÄ
STRATEGIOITA JA PÄINVASTOIN?

- SAMAN SUUNNAN TUNNISTAMINEN KEHITTÄMISEL
- YHTEISET VALINNAT esim. HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN
- TOIMINTARYHMÄ KOKOAA STRATEGIANSA ALUENSA NÄKÖIS
- ♥ - Kuntastrategiakonsulttien (FCG) prosessikavrioon muut strategiat. Konsultit tulisi kouluttaa
- OSALLISTAVA JA AVOIN PROSESSI:
 - ♥ - jokainen huolehtii kolmikamassa oman tausta organisation / yhteisön näkemyksen siirtymiseksi osaksi strategiaa.
- IDEA → ARPOMALLA RAADIN JÄSEMET LAATIMAINEN VALMISTELURYHMÄ 30-50 henkilöä sidoryhmistä!
- ♥

II Onko kunta- ja Leader-strategioissa ristiriitaa ja mitä silloin pitäisi tehdä?

- Ei varsinaista ristiriitaa, mutta paikallisten strategioiden mukaan ei voida rahoittaa kaikenlaisia kuntien tarpeita
- Yksittäisissä asioissa voi olla eroja / jännitteitä; esim. kyläkoulut. Leader edistää maaseutuasumista ja harvaan asuttuja alueita, kunta kehittää keskustaa ja keskittää palveluita.
- Yhteisten intressien löytäminen, esim. kestävä kehitys

II Tulisiko Leader-strategioiden ja maakunnan strategioiden yhteyttä parantaa? Kenen tehtävä?

- Kyllä. Ehdottomasti!
- Yhteistyössä ELY, maakunta, Leader
- Maakunnan yhteistyöryhmä; kaikissa maakunnissa tulee olla Leader-ryhmien edustus MYR:ssä ja sihteeristössä
- Seutukuntayhteistyön tiivistäminen
- Työpajat, kyselyt, ohjelmaluonnosten valmistelu ja kommentointi; yhteiset teematyöpajat → työnjako rahastojen välillä
- Valmisteluvaiheessa "ängettävä" mukaan; sovitaan tapaaminen esim. maakuntajohtajan kanssa
- Lähtökohtaisesti: miten tapahtuu maakuntastrategian ja maaseutuohjelman yhteensovittaminen??
- Strategioiden teko pitäisi pyöräyttää toisin päin: paikallinen → maakunnallinen → valtakunnallinen

Kysymykset

Kuntien tilanne nyt ja tulevaisuudessa – mikä muuttuu?

Miten muutos vaikuttaa Leader-toimintaan ja Leaderin rooliin?

Mihin Leader voisi tarttua?

1. kuntatalous ja Leaderin kuntarahoitus
2. paikallinen elinvoima → esim. yritysrahoitus
3. paikalliset palvelut → esim. kokeilut
4. osallisuus ja lähidemokratia

III

Kunnat Leader-ryhmien kumppaneina ja rahoittajina

III Kunnat Leader-ryhmien kumppaneina ja rahoittajina

1) Kuntatalous / kuntarahoitus

Mikä muuttuu kunnissa? Onko tulossa vaikeat neuvottelut?

- on / ei ole tulossa vaikeat kuntarahaneuvottelut
- kuntatalous kiristyy, mutta Leader nähdään tärkeänä ja se tuo lisärahaa alueelle
- riippuu kunnan koosta ja toteutettujen hankkeitten vaikutuksista

Miten muutos vaikuttaa Leaderin rooliin, mitä Leader voisi tehdä?

- Leaderin eurot ovat entistä tärkeämpiä, koska kehittämisrahat kunnissa ovat tiukassa
- kuntarahoituksen vipuvaikutus aluetaloudessa pitää tuoda selvästi esiin
- Leaderin rooli mahdollistajana korostuu
- Leaderin pitäisi tuoda uutta, ulkopuolista EU-rahoitusta
- "toimintatonni"
- monirahastoisuus

2) Paikallinen elinvoima

Mikä muuttuu kunnissa?

- elinvoiman kehittäminen vahvistuu, kun sote lähtee kuntien vastuulta
- yrittäjäpohja monipuolistuu, kansainvälisyys painottuu
- palvelurakenne muuttuu
- ilmasto- ja ympäristökysymysten lisääntyvät vaatimukset, luonnon resurssit ja brändääminen
- väestörakenteen muutos, ikääntyminen
- pendelöinti vaikuttaa monin tavoin, monipaikkaisuus
- maahanmuutto

Miten muutos vaikuttaa Leaderin rooliin, mitä Leader voisi tehdä?

- yksityiset palveluntuottajat lisääntyvät; Leader tukee yrityksiä
- tukimahdollisuuksia tarvitaan paikallisilla markkinoilla toimiville yrityksille, osa-aikayrittäjyyteen
- digitalisaatio ja kansainvälistyminen, verkostoituminen
- paikallisuuden esiin tuominen
- ympärivuotinen matkailu

3) Paikalliset palvelut

Mikä muuttuu kunnissa?

- etäisyys palveluihin kasvaa
- väestö ikääntyy
- työvoimapula
- liikkuvat palvelut, digitaaliset palvelut
- 3. sektorin rooli korostuu

- Leader voi tukea kuntia resurssiviisaiden ratkaisujen etsimisessä, esim. alusta hyvinvointipalveluille, ryhmälle yhdistyksiä, yrittäjiä

Miten muutos vaikuttaa Leaderin rooliin, mitä Leader voisi tehdä?

- palveluiden kokeiluhankkeiden rahoitus
- monimuotoyrittäjät
- yhdistysten liiketoiminnan ja yhteiskunnallisten yritysten tukeminen
- tietoliikenneyhteyksien tukeminen
- digiosaamisen kehittäminen
- fyysinen etäpalvelupiste
- kotouttamisen tukeminen
- etätöön edistäminen

4) Osallisuus ja lähidemokratia

Mikä muuttuu kunnissa?

- tarve osallistaa kuntalaisia kasvaa
- uudet lähidemokratiat, uusia malleja käyttöön
- kuntalaiskuulemisten avulla aitoa osallistamista
- eläkeläispotentiaali
- digitaalisuus lisääntyy

Miten muutos vaikuttaa Leaderin rooliin, mitä Leader voisi tehdä?

- Leadereillä valmiiksi osaamista osallistavasta alhaalta ylös toimintatavasta
- helpottaa muutosta
- otetaan eläkeläispotentiaali Leaderin käyttöön, seniorileader

III

Nuoriso-Leader

ja muut erilaiset maaseutuohjelman ulkopuoliset
kehittämisvälineet

Muiden EU-rahastojen hyödyntäminen

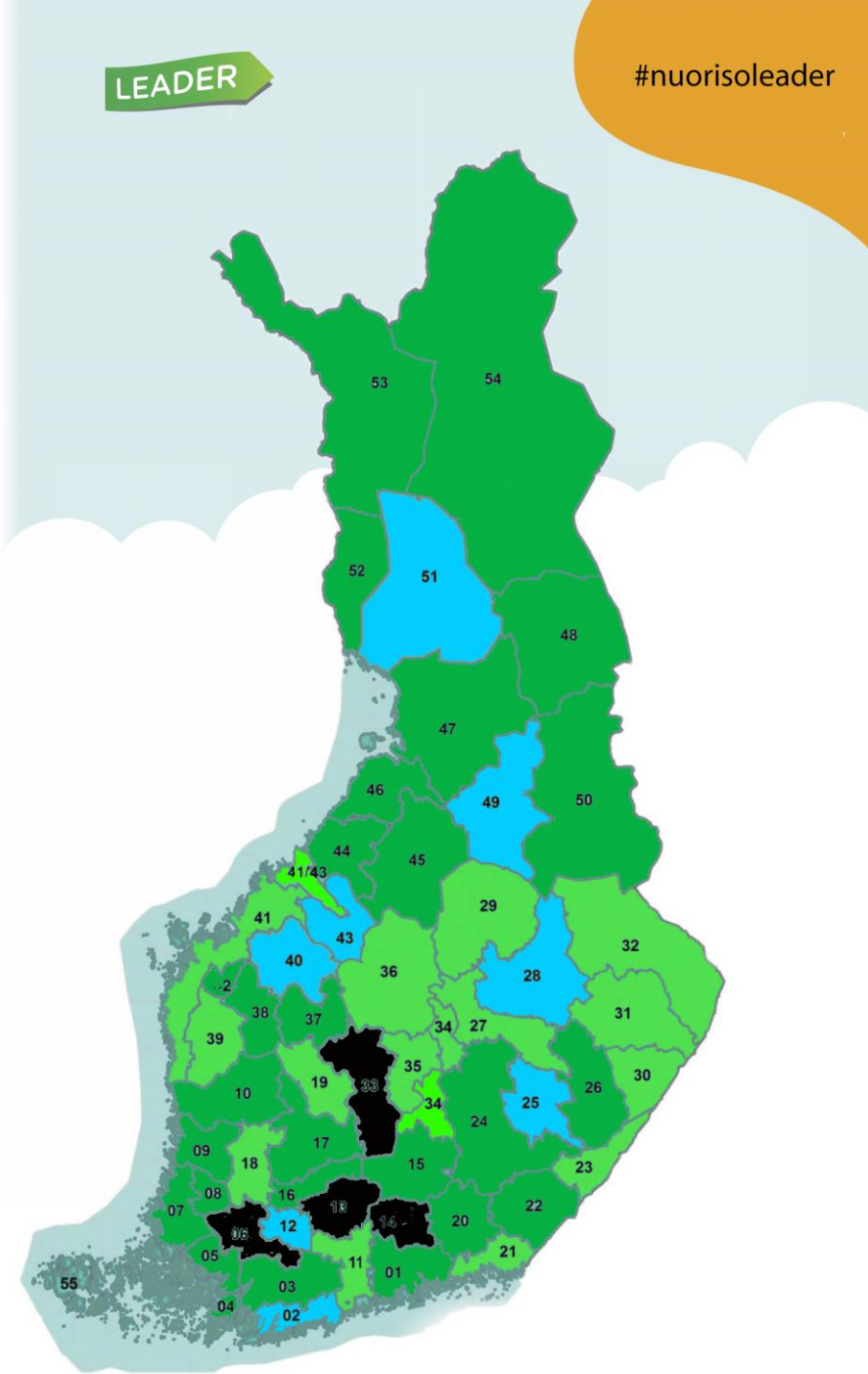
Nuoriso-Leader kysely kevät 2019

50 ryhmää vastasi kyselyyn
27 ryhmällä on Nuoriso-Leader-toimintaa
15 ryhmällä muuta erityisesti nuorille suunnattua
8 ei toimintaa, mutta kiinnostaa kyllä
4 ryhmää ei vastannut

Erillistä nuorisolle suunnattua rahoitusta	36
Nuoriso-jaosto tai -ryhmä	17
Nuorten edustaja hallituksessa	8
Jotain muuta	19

Noin puolella rahoitus tulee kuntarahasta
Lopuilla toimintarahasta, hankkeiden kautta, jäsenmaksuista tai yksityisistä rahoituslähteistä
Summat vaihtelevat suuresti vuositasolla.

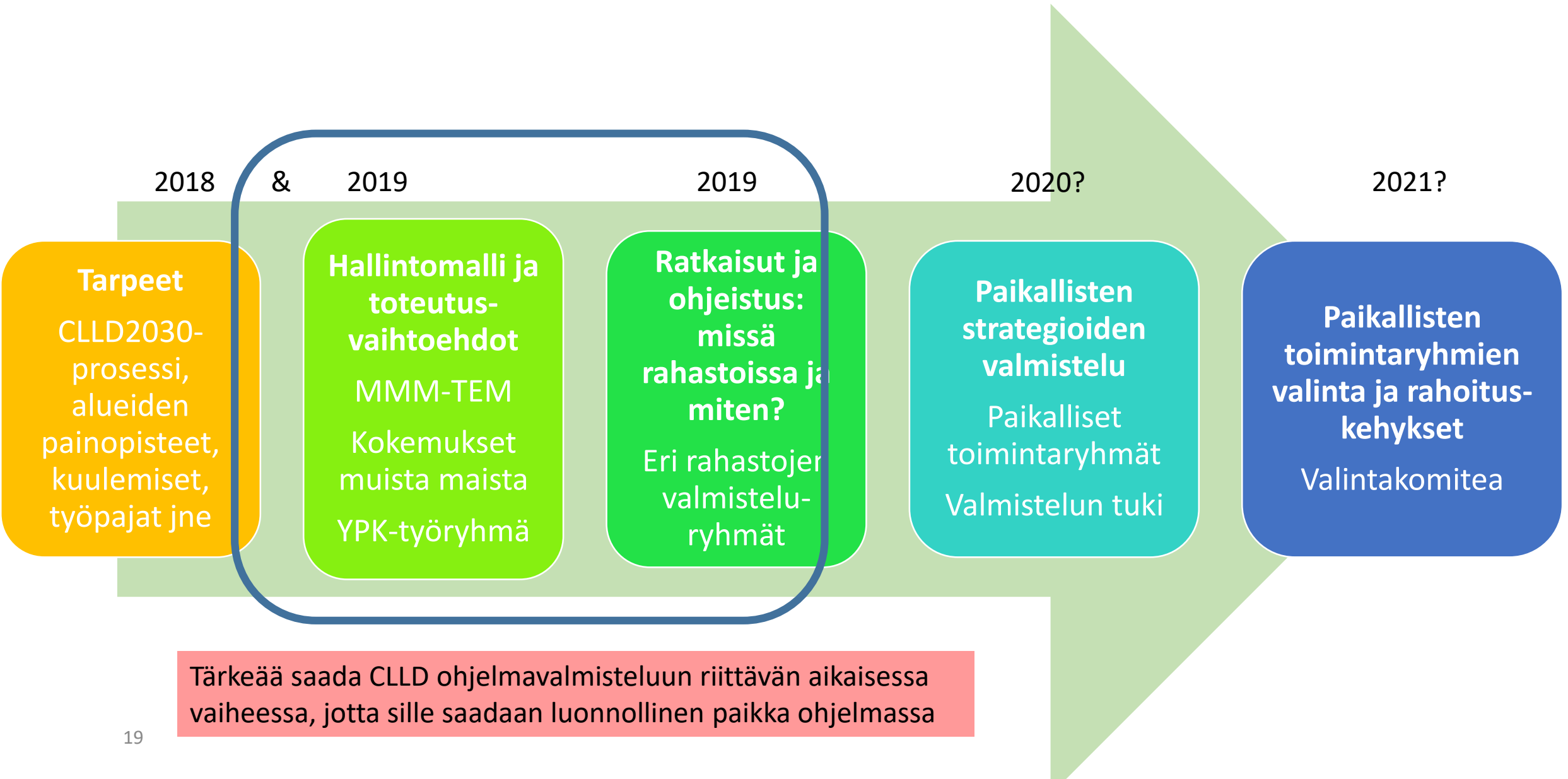
Jatkuva haku 19 ryhmällä, hakujaksot 12 ryhmällä
Hakujaksoja yleisimmin 4-5 per vuosi

Leader/CLLD:n (community-led local development) tulevalla ohjelmakaudella

- Maaseuturahastossa Leader pakollinen min 5%
- Euroopan aluekehitysrahastossa (EAKR), Euroopan sosiaalirahastossa (ESR) ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastossa (EMKR) Leader/CLLD mahdollinen. Suomessa päätöstä ei vielä tehty
- Selvityksen alla on, miten monirahastoinen CLLD toimisi käytännössä
- Toisi lisää varoja ja välineitä paikalliseen kehittämiseen
- Mahdollistaisi Leader-toimintatavan myös kaupungeissa

Leader/CLLD:n valmisteluprosessi kansallisesti

Leader-ryhmien ja paikallisten strategioiden valintaprosessi

Strategiatyön pohjana mm. kuntien ja maakunnan strategiat. Paikallinen strategia on väline toteuttaa niitä paikallisella tasolla.

2019

-----yksi vuosi-----

MMM ja TEM
perustavat
valintakomitean ja
avaavat haun

Paikalliset toimijat
laativat strategian
osallistavalla prosessilla

Valintakomitea arvioi
strategiat

Maakuntaliittojen ja
ELY-keskusten edustaja
valintakomiteassa.

Maakuntien liitot ja
ELY-keskukset antavat
strategioista lausunnon.

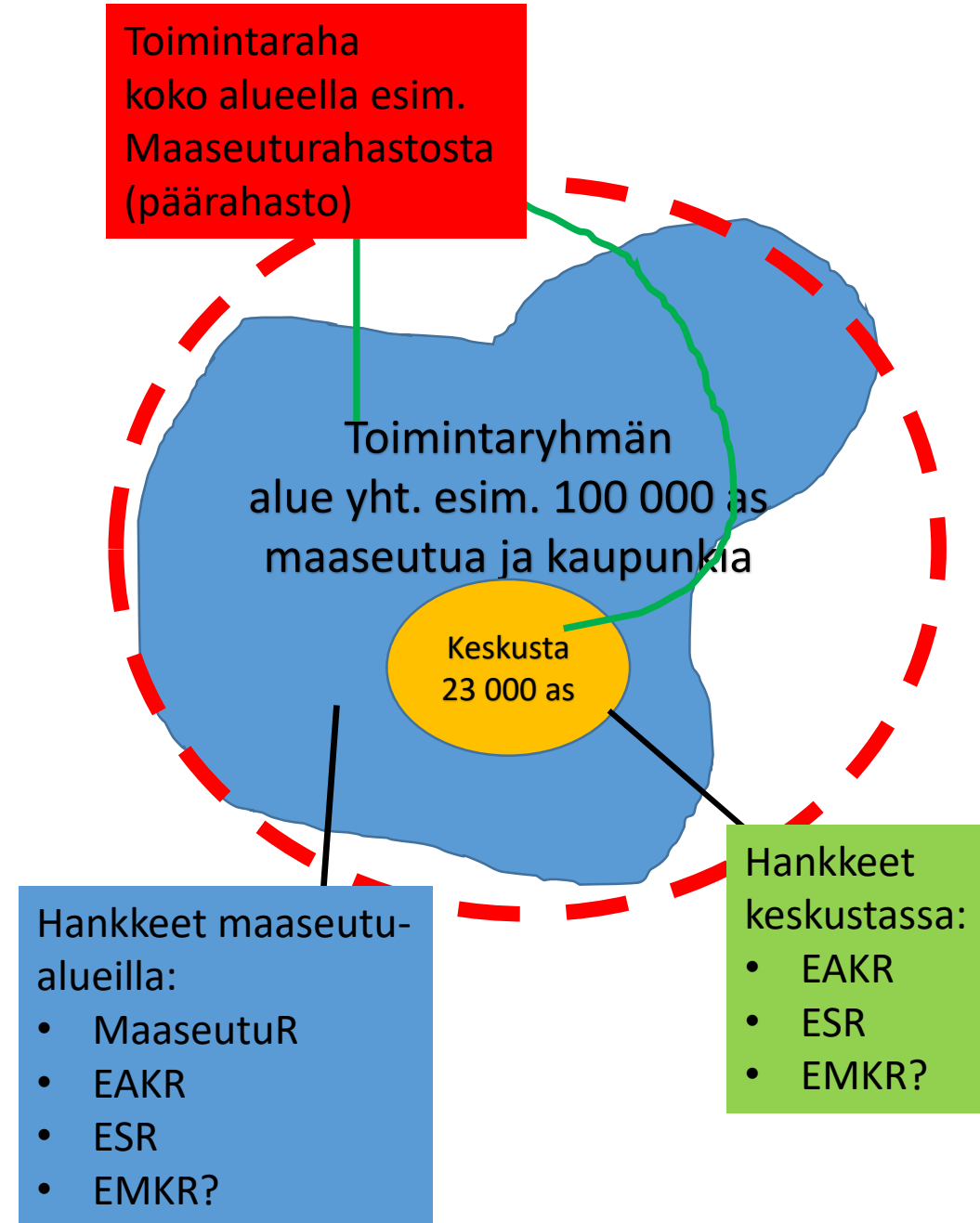
2021?

Valintakomitea tekee
esityksen ryhmien
valinnasta ja
rahoituksesta

MMM ja TEM
hyväksyvät strategiat,
toimintaryhmät ja
niiden
rahoituskehykset

Monirahastoinen CLLD

- Yksi alue, yksi strategia, yksi toimintaryhmä
- Toimintaryhmä hakee rahoitusta niistä rahastoista, jotka soveltuvat sen strategian toteuttamiseen. Kaikille ryhmille ei todennäköisesti tulisi kaikkia rahastoja.
- Yksi paikallisen strategian rahoitusuunnitelma, jonka MMM ja TEM vahvistavat ryhmän hyväksymispäätöksessä
 - Maaseuturahasto xx €
 - EAKR xx €
 - ESR xx €
 - EMKR xx €?
- Päärahasto
 - voitaisiin valita joku rahastoista – tässä esimerkissä Maaseuturahasto
 - toimintaryhmänä toimimisen kustannukset, aktivointikustannukset
 - kyseiseen strategiaan sovelletaan päärahaston sääntöjä
 - muiden rahastojen viranomaisten on nojaututtava päärahaston viranomaisen tekemiin päätöksiin ja tarkastuksiin
 - seurannan ja maksujen suorittamisen edellyttämät tiedot rahastokohtaisten sääntöjen mukaan

Mitä seuraavaksi?

- Työpajan tuloksista yhteenveto osallistujien kommenteille
- Työpajan tuloksista Skype-webinaari 6.6. klo 9-10
- Kymmeniä työpajoja on nyt pidetty ja johtopäätökset kaikista viedään CAP27-valmistelutyöryhmiin, joissa valmistelu jatkuu
- MMM ohjeistaa paikallisten strategioiden valmistelusta ja ryhmien valinnasta myöhemmin tänä vuonna

Kiitos paljon!

#uusiCAP

#CAP27

#maaseutufi

#leadersuomi

#kehitetäänpaikallisesti

